

Засідання клубу «Спілкування» педагогів Палацу дитячої та юнацької творчості

Тема: «Позашкілля і сім'я: партнерство та взаємодія»

Мета: надати педагогам методичні поради налагодження взаємодії з батьками в умовах позашкільного закладу.

План і технологія підготовки засідання клубу «Спілкування» на тему: «Позашкілля і сім'я: партнерство та взаємодія»

1. Провести методичну нараду: Мета і завдання засідання клубу «Спілкування», технологія підготовки завдання.
2. Провести анкетування вихованців: «У моїй майбутній сім'ї», художній конкурс «Сім'я очима дітей».
3. Організувати на методичних об'єднаннях керівників гуртків можливостей використання ефективних форм роботи з батьками.
4. Організувати плідну роботу творчих груп у період підготовки та на засіданні клубу «Спілкування».

Теми для обговорення у творчих групах:

- Стилi сімейного виховання і можливості їх корекції.
- Спілкування педагога з батьками у формі діалогу.
- Технологія підготовки і проведення спільних творчих справ дітей та батьків.

Примітка:

Робота в творчих групах передбачає аналіз стану, пошук варіантів вирішення проблем, моделювання комплексу заходів щодо поліпшення роботи педагога-позашкільника з сім'єю.

Група вирішує, хто з її учасників виступить з виробленою в ході дискусії (обговорення) програмою на засіданні клубу «Спілкування» педагогів Херсонського Палацу дитячої та юнацької творчості.

Обладнання: екран, мультимедійна презентація «Розвиток конструктивної взаємодії педагога з батьками в умовах позашкільного закладу».

Зміст

1. Інтеграція виховних впливів сім'ї у позашкільному педагогічному процесі.
Гудименко А.В. – методист ХПДЮТ
2. Особливості методичного налагодження контакту з батьками.
Гудименко А.В. – методист ХПДЮТ
3. З досвіду роботи керівника зразкового художнього колективу системи Міністерства освіти і науки України гуртка «Образотворче мистецтво. Батік» Зенкової І.І. щодо питання розвитку конструктивної взаємодії з батьками в умовах позашкільного закладу.
Зенкова І.І. – керівник гуртка ХПДЮТ

4. Традиційні та нетрадиційні форми роботи з батьками.

Вандрашек С.Ю. – методист ХПДЮТ

5. Анкета для педагогів (допоможе виявити виховні можливості батьків)
(Додаток 1).

Дорожкіна Г.О. – практичний психолог ХПДЮТ

Хід засідання клубу «Спілкування»

1. «Інтеграція виховних впливів сім'ї у позашкільному педагогічному процесі». Виступ методиста центру декоративно-прикладної творчості Гудименко А.В.

Сім'я здійснює виховний вплив на людину протягом усього її життя. Але особливо велика роль сім'ї на початку життя людини. Природно, що при поєднанні зусиль батьків і педагогів цей вплив буде більш сильним і результативним. Але при цьому батьки повинні бути підготовлені до такої виховної діяльності. Завдання позашкільних навчальних закладів всіляко сприяти такій підготовці.

Головна турбота у всій цій складній педагогічній роботі – зробити все для того, щоб дитина ні в сім'ї, ні в позашкільному навчальному закладі ні на хвилину не залишалася в ізоляції, не допустити того, щоб вона втратила самоповагу. Педагоги і батьки в цей складний для дитини період як ніколи повинні бути заодно. Ні педагог, ні батьки не повинні підноситися над дитиною, навпаки, стояти поруч і разом з нею, часом відступаючи нібито вбік, не заважаючи дітям приймати самостійні рішення, стимулюючи їх у цьому. Такими стимулами можуть бути довіра і відповідальність, не завтрашні, а нинішні, захоплюючі перспективи і цілі. Коли це є, у вихованні не існує неможливого.

Проте педагоги позашкільних навчальних закладів повинні завжди виходити з реального: надія лише на педагогічну спроможність сім'ї – погана надія. Не менш важливо захоплювати батьків справами закладу, гуртка, піднімаючи таким чином в очах своїх дітей їх людську і ділову репутацію.

Педагог позашкільного закладу є посередником у взаєминах вихованця з сім'єю. Він повинен володіти спеціальними знаннями, щоб і в дітей виховати позитивне ставлення до діяльності їхніх батьків. У цій делікатній і важливій справі педагог позашкільного закладу має змогу спиратися на особистий досвід, пояснюючи і розкриваючи дітям характер мотивованих дій у ставленні до своїх батьків. Це значно полегшує спілкування з батьками, допомагає отримати від дітей відверту інформацію про їхні взаємини в сім'ї і правильно зорієнтуватися у виборі педагогічно доцільних форм співробітництва. Пошук засобів і прийомів спільної роботи з сім'єю має особливе значення в методичному забезпеченні гармонійного виховання дитини.

В самій природі позашкільної діяльності, в різноманітності її масових, групових та індивідуальних форм роботи закладений величезний виховний

потенціал. Позашкільним закладам належить пріоритет у вихованні творчої особистості. Це обумовлює характер їх зв'язку зі школою і сім'єю у виробленні спільних завдань, єдиних цілей, способів узгодженого впливу на конкретну дитину, програмування виховання на особистісному рівні і на рівні конкретних дитячих колективів.

Спільна діяльність педагогів позашкільних навчальних закладів і батьків переслідує мету – дати дітям не тільки відповідні знання, виробити навички їх практичного застосування, а передусім – сприяти формуванню творчої особистості дитини, якомога ширше розкрити можливості більш раннього й плідного гармонійного її розвитку.

Важливим завданням педагогічних колективів є створення у батьків правильного уявлення про позашкільний заклад, показ широкого поля творчої діяльності того чи іншого гуртка, достоїнств і професійних якостей позашкільних педагогів, їх рівень вмінь розвивати творчі здібності дітей.

Для створення єдиного виховного союзу, спочатку треба зробити все для того, щоб батьки повірили в щире зацікавлення позашкільного педагога в прогресі розвитку їхньої дитини. Вони повинні почути щось нове й хороше про неї. «Певен, ваш син – здібна дитина. У нього є схильність до творчої діяльності. Допоможіть йому в цьому», – з такими щирими словами педагогу-позашкільнику доцільно звернутися до батьків своїх вихованців. Такий спосіб звернення сам по собі відразу ж налаштовує на бажання допомогти дитині і поцікавитися в педагога, як це можна здійснити швидше і доцільніше. Важлива й сама форма спілкування з батьками, адже при такій розмові може бути присутньою і дитина. У такій ситуації педагог, керівник гуртка, розв'язує відразу кілька важливих педагогічних завдань: сприяє швидшій адаптації дитини в колективі, утверджує її здатність до діяльності нарівні з усіма, формує у батьків та їхньої дитини почуття власної гідності, закладає хорошу основу для подальшої виховної взаємодії.

Особливий такт і мудрість необхідні керівникам гуртків при налагодженні контактів з батьками, діти яких вимагають до себе підвищеної педагогічної уваги та індивідуального підходу. Ці діти, як правило, недовірливі, байдужі майже до всього, а іноді і вороже налаштовані проти всіх, хто намагається виховувати їх. Вони сприймають таку спробу як посягання на їхню свободу, бо найменш за все, хочуть бути виховуваними. Спершу варто подумати, з ким із авторитетних людей зблизити цю «важку» дитину, як надати їй можливість хоча б у чому-небудь перевершити когось із ровесників або саму себе, допомогтися нехай маленького успіху в справі, яка для неї багато значить.

В.О. Сухомлинський не раз зупинявся на тому, що йому часто траплялись вихованці, і навіть старші за віком, які протягом тривалого часу не могли допомогтися успіху в жодній справі. Серед них були й запеклі ледарі. Але яка б людина не була далека від бажання трудитися, завжди починали з досягнення успіху – спочатку маленького, потім значного. Кращим способом примусити дитину працювати був спільний труд вихователя і вихованця. У системі В.О. Сухомлинського діяв такий принцип:

якщо один раз не вдалося досягти успіху, допомагали дитині починати справу заново, вдруге невдача – допомагали підійти з іншого боку і так терпляче, але настійно; в результаті завдяки власним зусиллям діти набували нового щасливого стану здібних і захоплених людей.

2. «Особливості методичного налагодження контакту з батьками»

Для реалізації конструктивної взаємодії позашкільного закладу і сім'ї, більш ефективною є методика налагодження взаємодії з використанням певних методів і прийомів.

Метод документалістики передбачає звернення до документальних даних про дитину та її сім'ю (медична картка дитини, відомості про перебування в дошкільному закладі, особиста справа, характеристика тощо), одержані відомості яких надають можливість ретельніше підготуватися до роботи з батьками, визначити основні питання, що потребують особливої уваги.

При застосуванні методу опосередкованого вивчення основна увага звертається на вихованця як на члена сім'ї: поведінка, характер, темперамент, взаємини з іншими членами родини, захоплення, здібності, вподобання тощо. Використовувалися також методи опитування, бесіди на тему: «Моя сім'я», «Наші сімейні традиції», «Мій ідеал сучасної сім'ї» тощо.

Для полегшення цієї роботи я хочу педагогам запропонувати пам'ятку щодо організації спілкування педагогів з батьками із **конкретними порадами, а саме:**

- продумуйте і складайте план бесіди заздалегідь, визначте мету, завдання, спрогнозуйте можливі запитання батьків, їхню реакцію на ваші повідомлення, наслідки;
- не критикуйте без потреби: критика – засіб, а не мета;
- навчіться контролювати ситуацію, в разі потреби змінійте її;
- тримайтеся спокійно, незважаючи на умови, що можуть виникнути;
- намагайтеся бути самостійним у судженнях і висновках;
- під час спілкування виявляйте справжній інтерес до проблем, пов'язаних із вихованням дітей, застосовуйте засоби переконування, надавайте перевагу порадам, а не наказам;
- будьте готовими до несподіванок, не піддавайтесь першій реакції, частіше ставте себе на місце батьків учнів;
- виявляйте максимум педагогічного такту при спілкуванні з батьками;
- намагайтеся завжди бути підтягнутим, ввічливим, доброзичливим, коректним;
- розвивайте в собі вміння створювати й підтримувати теплу, доброзичливу атмосферу у спілкуванні.

Вивчення сім'ї вихованця – складне завдання, що потребує аналізу й спостереження явищ і фактів, на основі чого вибудовується загальне враження про батьків, особливості виховного впливу сім'ї на дитину – фактичної інформації, котра покладається в основу загальної характеристики

сім'ї. Складання таких характеристик надає педагогам допомогу в подальшому проведенні поглибленого педагогічного аналізу.

Програма вивчення сім'ї передбачає збір даних про:

1. Структуру сім'ї: склад (повна проста – «батьки, діти», повна складна – «батьки, діти, бабуся, дідусь», інші члени сім'ї).
2. Батьків: вік, освіта, професія, рід занять.
3. Житлові та матеріальні умови.
4. Суспільно-педагогічну спрямованість життя сім'ї: ставлення дорослих до виховання дітей (відповідальне, байдуже, безвідповідальне); спрямованість виховних впливів матері і батька (духовна, матеріальна); педагогічна активність батьків (участь у виховних заходах, обговорення з педагогами проблем виховання своїх дітей).
5. Внутрішньосімейні взаємини. Стиль взаємин між батьками: авторитарний (будується як на диктаті глави сім'ї, так і на його моральній перевазі); демократичний (рівноправність подружжя в розв'язанні основних питань); конфліктний (зовні конфліктний, коли сім'я зовні має вигляд благополучної, та внутрішньоконфліктний, що характеризується постійними конфліктами як між дорослими, так і між дорослими та дітьми); ставлення батьків до дітей; ставлення дітей до батьків: поважне, любовне, дбайливе, шанобливе, грубе, егоїстичне (окремо до матері чи батька, до обох батьків); взаємини між дітьми в сім'ї.
6. Сімейні традиції.
7. Організація в сім'ї вільного часу: захоплення, улюблені справи тощо

У процесі роботи педагогів з батьками доцільно поєднувати масові, групові та індивідуальні форми її організації. Але в більшості випадків спостерігається використання індивідуальної форми роботи з батьками.

При організації масових заходів педагоги доцільно залучати батьків до організації тематичних виставок, фестивалів, проведення зборів, родинних свят, спільних заходів з дітьми. Визначальним у змісті масової роботи є пропаганда педагогічних і психологічних знань серед батьків стосовно питань культури міжособистісного спілкування, виховання в сім'ї.

До групових форм роботи можна віднести: майстер-класи, трегінги.

На індивідуальних консультаціях батьки можуть одержати методичну допомогу в підготовці різних форм спілкування, проведення батьківських зборів, консультації та поради по уникненню можливих конфліктних ситуацій під час спілкування. Бажано такі зустрічі перетворювати в творчу лабораторію педагогічної думки, де кожен має можливість говорити про власні досягнення й невдачі, висловлювати свої пропозиції щодо підвищення його результативності.

Доцільним, на нашу думку, є також ознайомлення педагогів з **методикою налагодження контакту з батьками**, що включала шість етапів форм їх конструктивної взаємодії.

На першому етапі бажано виявляти максимум педагогічного такту, щирої уваги до батьків, ввічливості, стриманості, намагання не відштовхнути їх непередуманими запитаннями. Спілкуючись з батьками дітей, враховувати

їх думки про риси характеру та особливості поведінки дитини. За потреби наголошувати, які позитивні якості має дитина та як їх розвивати. Якщо спілкування будується на основі взаємоповаги, бажання досягти взаєморозуміння, зменшується напруга в стосунках педагога і батьків, долається недовір'я один до одного.

На другому етапі доцільно з'ясувати, наскільки відповідально до цього ставляться батьки. Разом з батьком чи матір'ю продумувати та визначати, які саме якості необхідно виховати, розвинути в дитині, підкреслити її індивідуальні риси, неповторність, з чим слід рахуватися в процесі виховання. Разом з тим обережно відмічати небажані прояви в поведінці дитини.

На третьому етапі бажано з'ясувати педагогічні умови і можливості співробітництва, підкреслюючи, яким повинне бути ставлення до дитини (довіра і повага до нього, віра в фізичні і розумові можливості). Доцільно спонукати батьків до висловлення власних поглядів щодо виховання, розкривати методи впливу батьків на негативні вчинки дитини. Думку батьків уважно вислуховувати, підтримувати педагогічну позицію батьків, їх упевненість у своїх діях. Разом з тим рекомендувати свої, педагогічно обґрунтовані, способи впливу, пропонувати об'єднати зусилля і пред'явити дитині єдині педагогічні вимоги.

На четвертому етапі бажано спрямувати зусилля на визнання батьками своїх помилок у вихованні дітей, укріплення їх віри щодо прийняття педагогічної допомоги. У разі виникнення заперечень, незгоди, критичних зауважень з боку батьків на пропозиції, прогнозувати інші варіанти дій.

На п'ятому етапі ефективною є пропозиція конкретних заходів педагогічного впливу на дитину з урахуванням раніше запропонованих заходів впливу з боку батьків. Зосередження їх уваги на позитивних моментах спільного впливу, повідомлення про певні сумніви, труднощі у вихованні дитини, звернення до їх думки, надання порад і рекомендацій значно сприяє зміцненню конструктивної взаємодії.

На шостому етапі бажано створення умов, які спонукають батьків до активності, ініціативи і відвертості, схвалення навіть незначних їх успіхів у вихованні, підтримка і розширення педагогічної взаємодії, зміцнення педагогіки співробітництва.

3. Виступ керівника зразкового художнього колективу системи Міністерства освіти і науки України гуртка «Образотворче мистецтво. Батік», керівник Зенкова І.І.

За 20 років роботи керівником гуртка «Образотворче мистецтво. Батік» я виробила педагогічно доцільну поведінку, яка забезпечила взаєморозуміння, взаємодовіру і взаємоповагу з батьками. Використання різни педагогічних методик допомагає глибше вивчити сім'ю, проникнути в її складний світ, встановити довірливі взаєностосунки з батьками, допомогти їм побачити недоліки у вихованні дітей, переконати у необхідності змін педагогічних методів впливу.

Більшість батьків не мають уявлення про те, як допомогти своїм дітям визначити, вибрати ту діяльність, яка найбільш повно, відповідає їхнім природним здібностям і задаткам. З цією метою я протягом навчального року проводжу широку пропаганду творчих здобутків дітей, водночас звертаючи увагу батьків на те, як допомагають заняття в гуртку у загальному розвитку їхніх дітей, значно доповнюючи знання, одержані в школі.

Я пропоную батькам та дітям різноманітні форми роботи:

- розвиток дослідницької роботи дітей, зустрічі з цікавими людьми, народними умільцями;
- ознайомлення батьків з новими досягненнями в галузі мистецтва;
- знайомство із спеціальною педагогічною літературою;
- зв'язок гуртка з освітніми та мистецькими закладами міста;
- поїздки дітей в інші міста і райони з метою вивчення досвіду інших творчих об'єднань;
- творчі звіти дітей перед батьками наприкінці року;
- персональні виставки робіт гуртківців у арт-кафе, бібліотеках, музеях, лікарнях міста;
- родинні свята;
- ігрові та пізнавальні програми.

Моя педагогічна система дає уявлення батькам про творчу діяльність дітей у гуртку, про корисність і можливості співробітництва з педагогами Палацу, про величезні виховні резерви гурткової позашкільної роботи, спрямованої на задоволення і розвиток інтересів їхніх дітей.

Отже, цілковита єдність виховних впливів сім'ї і позашкільного закладу на дітей забезпечується узгодженими виховними діями, привчанням дітей постійно розповідати вдома про справи в гуртку, звичкою батьків радитися з керівниками гуртків у разі якихось утруднень, їх здатність відгукуватися на кожную подію в гуртку – чи то перемогу в конкурсах, виставках, чи то блискуче розв'язання якогось творчого завдання.

Таким чином, стержнем позашкільного педагогічного процесу є взаємодія педагога з дітьми і батьками, ефективність якої забезпечується особливим характером їх стосунків, у яких діти сприймаються не як об'єкт виховного впливу, а як партнери по співтворчості, які разом планують, творять, співпереживають, взаємно збагачуються, взаємодіють.

4. «Традиційні та нетрадиційні форми роботи з батьками».

Педагогічна діяльність керівників гуртків Палацу дитячої та юнацької творчості дає уявлення батькам про творчу діяльність дітей у гуртку, про корисність і можливості співробітництва з педагогами Палацу, про величезні виховні резерви гурткової позашкільної роботи, спрямованої на задоволення і розвиток інтересів їхніх дітей.

Не секрет, що хороший позашкільний навчальний заклад цілеспрямовано реалізує не тільки освітню, а й виховну функцію, пов'язану з розвитком особистості вихованців, має свою оригінальну виховну систему.

Виховна система кожного гуртка є невід'ємною частиною виховної системи ПНЗ у цілому.

Нетрадиційні форми роботи з батьками

- Педагогічний десант (виступи педагогів з актуальних проблем виховання дітей та гуртківців з виставками, творчими звітами на підприємствах, в організаціях, де працюють батьки).
- Дерево родоводу (зустріч поколінь, роздуми над проблемами родинного виховання, звернення до народної педагогіки).
- У родинному колі (анкетування батьків, індивідуальна допомога родинам через консультації, практичний показ, зустрічі з лікарями, психологом, юристами).
- Народна світлиця (звернення до народних традицій; формування особистості школяра через мистецтво, спільну діяльність батьків, дітей, педагогів).
- День добрих справ (спільна діяльність педагогів, батьків і дітей).
- Вечір великої родини (участь беруть батьки, гуртківці, педагоги: організація відпочинку, ігри, концерт, виступи).
- Альбом - естафета «Як ми живемо» (досвід організації роботи з батьками).
- Клуб «Родинні традиції».
- Родинна скарбничка (добірка матеріалів з досвіду родинного виховання).
- Аукціон ідей родинної педагогіки.
- «Батьківський ринг».
- Дні довіри (у визначені дні педагоги, психолог ведуть прийом батьків і консультують їх з проблем виховання).
- Родинні свята в гуртку.
- Дні відкритих дверей (запрошення батьків на заняття дітей).

Більшість батьків не мають уявлення про те, як допомогти своїм дітям визначити, вибрати ту діяльність, яка найбільш повно, відповідає їхнім природним здібностям і задаткам. Тому, ми рекомендуємо у роботі з батьками використати:

Десять головних заповідей для батьків

Не марнуйте часу дитини. У ранньому дитинстві мозок найкраще сприймає нове, накопичує знання. Отже, подбайте, щоб життя дитини не було нудним, одноманітним, безрадніми. Створивши сприятливе середовище, можна підвищити коефіцієнт розумового розвитку.

Формуйте самоповагу. Власний образ, закріплений свідомістю, є визначальним на роботі, при виборі друзів, у сім'ї. Висока самооцінка додає сміливості, вміння ризикувати. Діти повинні усвідомити, що успіх, майбутній добробут залежить від них самих.

Навчіть дитину спілкуватися. Є шість умов, за яких у дитини виробляються корисні навички: щира любов до батьків, приязне ставлення до оточуючих, зовнішня привабливість (одяг, манери), можливість спостерігати правильне соціальне спілкування (поведінка батьків, педагогів), висока самооцінка, достатній запас слів, вміння підтримувати розмову.

Пильнуйте, щоб дитина не стала «телеманом». Сидіння перед телевізором гальмує в дітей розвиток лівої півкулі головного мозку. А нею визначається розвиток мови. Отже, з часом у дитини можуть виникнути ускладнення під час спілкування. «Тел емані» швидше реагують, але миттєва реакція, позбавлена осмислення, не завжди корисна.

Виховуйте відповідальність, порядність. Потрібно не лише пояснювати, що добре, а що - погано, але й закріплювати гарні навички, карати за негідні вчинки. За приклад має слугувати гідна поведінка батьків.

Навчіть дитину шанувати сім'ю. Добрі стосунки, любов і повага в сім'ї виховують краще за будь-які лекції.

Подбайте про гарне оточення. Якщо ви живете на соціально-психологічному смітнику, дітям важко буде вийти з нього, розповсюджуючи пахощі троянди. Оточення впливає на моральні орієнтири, поведінку дітей. Тому уважно придивіться, з ким дружать ваші діти, поцікавтесь репутацією школи, до якої вони ходять.

Будьте вимогливими. Діти з високою самооцінкою, почуттям власної гідності, вмінням робити щось краще за інших виховуються, як правило, в сім'ях, де до них ставлять високі вимоги. Але не будьте тиранами.

Привчайте дитину до праці. Певною мірою ви можете запрограмувати життєвий успіх своїх дітей. Не слід надмірно оберегати своїх синів і дочок від труднощів. Нехай вони зрозуміють, що шлях до успіху вимагає певних зусиль.

Не робіть за дітей те, що вони можуть зробити самі. Нехай вони все перепробують, нехай вчаться на власних помилках, прагнуть робити щось для інших. Якнайбільше спілкуйтеся з дітьми.

5. Анкета для педагогів.

Саме педагог проектує педагогічну систему взаємодії та співпраці з батьками. Однак до взаємодії залучені дві сторони — ПНЗ і сім'я, тому її мета повинна бути зрозумілою обом сторонам. Але саме педагог повинен мати власні відповіді на запитання батьків.

Я пропоную вам для роботи з батьками анкету, яка допоможе виявити виховні можливості батьків.

Анкета

(допоможе педагогу виявити виховні можливості батьків)

1. Прізвище, ім'я, по батькові батьків.
2. Освіта: вища, середня, початкова. *(Потрібне підкреслити)*.
3. Вік.
4. Хто в сім'ї безпосередньо займається вихованням дитини (мати, батько, бабуся, дідусь, брат, сестра, сусіди)? *(Потрібне підкреслити або написати)*.
5. Що заважає вам займатися вихованням сина, дочки (немає часу, недостатньо освіти, педагогічних знань; вважаєте що виховувати повинна школа, позашкільний заклад)? *(Потрібне підкреслити)*.
6. Де ви найчастіше буваєте зі своєю дитиною: у музеї, театрі, кінотеатрі, на природі, нікуди не ходите? *(Потрібне підкреслити)*.
7. Чи знайомі ви з друзями своєї дитини зі школи, з будинку, з ПНЗ? *(Потрібне підкреслити)*.
8. Які якості характеру своєї дитини ви вважаєте позитивними, а які — негативними?
9. Які методи виховання, на ваш погляд, найбільш ефективні (виховання на основі довіри, вимогливості, поваги, суворої дисципліни)? *(Потрібне підкреслити)*.
10. Чи достатньо, на вашу думку, ви знаєте свою дитину?
11. Де і з ким вона проводить своє дозвілля?
12. Яку професію ви рекомендуєте обрати вашій дитині? Як йому (їй) допомагаєте готуватися до майбутньої професії?

Фотозвіт засідання клубу «Спілкування»

**Форми роботи з батьками у центрі декоративно-прикладної творчості
Родинне свято**

Майстер-класи для батьків

